

Handläggare
Silvia Schroeder
Telefon: 08-50814034

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd 2025-04-24

Remiss av Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/1378

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat *Stockholms stads program för barns rätt till kultur*. Programmet syftar till att alla barn och unga i Stockholm ska få upptäcka, uppleva och skapa många olika sorters kulturuttryck.

Förvaltningen välkomnar det nya programmet för barns rätt till kultur. Förvaltningen tycker det är positivt att det finns ett särskilt program som stärker stadens arbete med att säkerställa att kulturen är en del av alla barns och ungdomars liv.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Stockholms stads program för barns rätt till kultur* till bland annat samtliga stadsdelsnämnder, några facknämnder och civilsamhällsaktörer för synpunkter. Remissen ska besvaras senast den 13 maj 2025.

Ärendet

Stockholms stads program för barns rätt till kultur syftar till att alla barn och unga i Stockholm ska få upptäcka, uppleva och skapa många olika sorters kulturuttryck. Kulturen ska vara en självklar del av barnens och ungdomarnas liv genom förskola och skola, på fritiden och i stadsmiljön. Stockholms stads program för barns rätt till kultur riktar sig till målgruppen barn och unga 0-18 år och ersätter det tidigare programmet *Kultur i ögonhöjd*.

Kultur för, med och av barn och ungdomar

Kulturupplevelser och eget skapande inom kulturområdet har ett stort värdeskapande för barn och ungas liv, välbefinnande och lärande. Kultur är även ett viktigt element för demokratin och främjar inkludering och tillit i samhället.

Programmet utgår från tre perspektiv som överlappar och kompletterar varandra i syfte att synliggöra hur stadens insatser rörande kultur kan se ut. Dessa tre perspektiv är:

- För-perspektivet: Avser kultur som skapats av vuxna för barn och unga som publik eller besökare.
- Med-perspektivet: Avser kultur som barn och unga utövar eller skapar tillsammans med vuxna.
- Av-perspektivet: Avser kultur som barn och unga själva tar initiativ till, uttrycker och skapar. Detta perspektiv inkluderar även leken.

Målområden

Programmet lyfter tre målområde för stadens arbete med att möjliggöra för barn och unga att upptäcka, uppleva och skapa olika kulturmöjligheter i förskolan och skolan, på fritiden och i stadsmiljön.

- Mål 1: Alla barn och ungdomar upplever och skapar en mångfald av uttryck i förskolan och skolan.

Målet lyfter att förskolan och skolan har en betydelsefull roll för att barn och ungdomar ska komma i kontakt med olika former av kultur i sin vardag. Förskolan och skolan har även en kompensatorisk roll att erbjuda kultur för de barn och unga som inte har förutsättningar eller stöd hemifrån att ta del av kultur på sin fritid.

- Mål 2: Alla barn och ungdomar tar del av kulturupplevelser och utövar eget skapande på sin fritid

Det andra målet riktar sig till öppna verksamheter som når barn och unga på fritiden såsom öppen förskola, parklekar, fritidsgårdar, bibliotek, kulturskola och föreningsliv. Dessa verksamheter ska erbjuda en variation av kulturaktiviteter samt inspirera barn och unga till eget skapande.

- Mål 3: Alla barn och ungdomar har möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i sin stadsmiljö

Det tredje målet handlar om att det ska finnas möjligheter för barn och unga att få uppleva kultur och skapa kultur i den offentliga

miljön. Det innebär att barns behov och rätt till kultur är en självklar del av stadsutvecklingsprocesser i Stockholm.

Framgångsfaktorer

Programmet för barns rätt till kultur lyfter att samverkan, delaktighet och inflytande samt tillgängliggörande är tre särskilt viktiga framgångsfaktorer för att alla barn och unga ska få möjlighet att upptäcka, uppleva och skapa olika kulturuttryck.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Avdelning förebyggande och främjande i samråd med Avdelning förskola och Avdelning HR och utveckling.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar det nya programmet för barns rätt till kultur. Förvaltningen tycker det är positivt att det finns ett särskilt program som stärker stadens arbete med att säkerställa att kulturen är en del av alla barns och ungdomars liv. Programmets formuleringar och mål är konkreta och kan fungera som ett stöd för att ge alla barn och unga möjlighet att upptäcka och skapa kultur.

Förvaltningen instämmer med programmets syn på förskolans viktiga roll för att ge alla barn möjlighet att upptäcka, uppleva och skapa många olika sorters kulturuttryck samt lära känna Stockholms kulturliv. Förvaltningen anser att det är särskilt positivt att förskolans kompensatoriska uppdrag lyfts fram och konkretiseras i programmet. Programmets mål är samstämmiga med förskolans läroplan.

De öppna verksamheterna såsom öppen förskola, parklekar och fritidsgårdar är viktiga för att barn och unga ska få möjlighet att ta del av och skapa egen kultur på sin fritid. Förvaltningen anser att även de öppna verksamheterna har ett kompensatoriskt uppdrag, likt förskola och skola, med att erbjuda de barn och unga som inte har förutsättningar för att ta del av kultur på sin fritid.

Programmet lyfter ett flertal gånger att torg, parker och naturområden ska utformas och tillgängliggöras så att barn och unga ska kunna ta del av kultur och möjlighet till eget skapande. Programmet tar upp att det bara behöver finnas tillräckliga ytor för bostadsnära parker, torg och naturområden i staden för att möjliggöra ”kulturskapande lek och spontana uttryck”. Förvaltningen tycker att det vore bra om programmet var mer konkret och lyfte exempel på hur parker/grönområden kan utformas för att främja möjligheterna för barn och unga att ta del av kultur samt utöva olika aktiviteter inom kulturområdet.

Under det tredje målet lyfts att kultur- och fritidsaktiviteter blir mer lättillgängliga för barn och unga genom stadsutvecklingen som gör det mer naturligt för invånare att röra sig till fots eller på cykel. Förvaltningen önskar att programmet hade lyft att utbyggnaden av kollektivtrafiken i detta anseende också är viktigt eftersom barn och ungdomar kan röra sig självständigt i kollektivtrafiken. Om det är enkelt att ta sig till stadens centrala delar ökar möjligheterna att ta del av kultur och själv utöva kreativa aktiviteter inom området.

Jämställdhetsanalys

Enligt skolenkäten från 2024 uppger 57 procent av de barn och unga i stadsdelsområdet som svarat att de deltar i kulturaktiviteter på fritiden. Av dessa är 59 procent flickor och 54 procent pojkar. Andra forskningsrapporter såsom *En väv av vanor – En kunskapsöversikt av barn och ungas kulturvanor* (2023) av Region Stockholm samt *Kulturskolan i siffror* (2024) av Kulturrådet visar på att flickor är mer kulturaktiva än pojkar. Pojkar är däremot mer aktiva inom idrotts- och föreningsliv i jämförelse med flickor. Detta kan vara en bidragande orsak till att pojkar deltar mindre i kulturaktiviteter.

Barnrättsperspektiv

Alla barn har enligt barnkonventionens artikel 31 rätt till lek, vila och fritid. Programmet lyfter att alla barn ska ha rätt till kultur, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, bakgrund, vart i Stockholm barnet bor och vårdnadshavarnas ekonomiska situation. Socioekonomiska faktorer har dock en påverkan i vilken utsträckning barn och unga tar del av kultur. Exempelvis visar rapporten *En väv av vanor – En kunskapsöversikt av barn och ungas kulturvanor* (2023) att barn till föräldrar med en högre utbildningsbakgrund tenderar att uppleva mer kultur än barn som har föräldrar med en lägre utbildningsbakgrund. Förvaltningen tycker att det är särskilt viktigt att exempelvis förskola, skola, öppen förskola och öppna fritidsverksamheter strävar efter att nå ut med olika former av kulturuttryck till de barn och unga som inte har kultur som en del av sitt dagliga liv.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Jenny Johansson
Avdelningschef
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsförvaltning

Bilaga

Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, Stadsdelsdirektör	2025-04-08
Jenny Johansson, Avdelningschef	2025-04-08